

Davosdeklarationen 2018

Kulturministerkonferensen den 20-22 januari 2018

Davos, Schweiz

Mot en högklassig europeisk byggnadskultur

Vi kulturministrar och ledare för delegationerna för den europeiska kulturkonventionens signatärstater och för Europarådets observatörsstater, liksom även företrädare för UNESCO, ICCROM, Europarådet och Europeiska kommissionen samt för Europeiska arkitektrådet (Architects' Council of Europe), Europeiska regionplaneringsrådet (European Council of Spatial Planners), Internationella rådet för byggnadsminnesmärken och historiska områden (ICOMOS International) och Europa Nostra, som på inbjudan av förbunds-presidenten för Schweiziska edsförbundet, chefen för det federala inrikesdepartementet Alain Berset, har församlats i Davos i Schweiz den 20–22 januari 2018 med anledning av det europeiska kulturarvsåret 2018 och inför Ekonomiska världsförbundets årsmöte, och

som beaktar att de aktuella utmaningarna, däribland de långvariga konsekvenserna av den ekonomiska och finansiella krisen, den fjärde industriella revolutionen, den tilltagande urbaniseringen, avfolkningen av glesbygderna, migrationen och de sociala omvälvningarna, den växande ojämlikheten, klimatförändringen och skadorna på miljön, i hög grad påverkar vår levnadsmiljö,

som är medvetna om de betydande steg som det internationella samfundet har tagit mot en mer inkluderande och hållbar värld, men också om det akuta behovet att öka ansträngningarna och att utveckla nya infallsvinklar för att värna och främja de bebyggda miljöernas kulturella värden i Europa,

som erkänner det centrala bidrag en högklassig byggnadskultur tillför för att skapa ett hållbart samhälle som kännetecknas av hög livskvalitet, kulturell mångfald, individuellt och allmänt välbefinnande, social rättvisa och sammanhållning samt ekonomisk effektivitet,

som är medvetna om en pågående kvalitetsförlust, såväl i Europas bebyggda miljöer som öppna landskap, som visar sig i ett enahanda byggande, avsaknad av stilvärden och ett bristande intresse för hållbara lösningar, utbredningen av anonyma urbana miljöer, ansvarslös markanvändning, försvagade historiska skikt och förlusten av lokala identiteter och regionala traditioner,

som konstaterar att det är hög tid att vidta åtgärder för att förhindra de nuvarande och framtida sociala, ekonomiska, miljömässiga och klimatrelaterade förändringarna och utvecklingstrenderna från att ytterligare urholka kvaliteten på de bebyggda miljöerna och i stället se dem som en möjlighet att vända läget till det bättre, och att det Europeiska kulturarvsåret 2018 som syftar till att erkänna värdet av den bebyggda miljöns historiska dimension är rätt stund att göra det,

som betonar att var och en, oavsett bakgrund, har rätt att uppleva, ta del av och känna tillhörighet med kulturmiljöerna, och att vårt sätt att leva tillsammans och utvecklas som samhällen i grunden är en fråga om kultur, och att vårt sätt att utforma vår livsmiljö därför framför allt är en kulturell handling,

avger följande deklaration:

Kulturen är ett centralt inslag i bebyggda miljöer

1. Kulturen möjliggör och stimulerar ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Den formar vår identitet och ingår i vårt arv. Därför ska kulturen befinna sig i centrum av all utvecklingspolitik och vi bör lyfta fram dess roll i vår strävan efter det allmänna bästa. En fredlig, demokratisk och hållbar utveckling är inte möjlig utan kulturen i fokus.
2. Utvecklingspolitiken måste överallt och på samtliga nivåer betona vikten av ett kulturorienterat förhållningssätt som bygger på en hållbar grund. Den bör tydligt föra fram värdet av och den unika karaktären som kännetecknar det europeiska landskapet och kulturarvet, med betoning inte bara på städer och urbana rum, utan också på perifera områden och landsbygdsmiljöer samt på hur dessa förbinds med varandra.
3. Vi bör snarast gå in för en holistisk syn på vår bebyggda miljö med fokus på dess kulturella dimension, samt för en humanistisk syn på hur vi gemensamt skapar de rum där vi lever och bor och det arv vi lämnar efter oss.

Begreppet byggnadskultur

4. Byggnadskultur omfattar all mänsklig verksamhet som formar den bebyggda miljön. Den bebyggda miljön bör förstås som en helhet som omfattar all existerande och planerad bebyggelse införlivad i och i förbindelse med den naturliga omgivningen. Byggnadskulturen omfattar såväl existerande byggnader, däribland monument och andra former av kulturarv, som planering och uppförande av byggnader, infrastruktur, offentliga rum och landskap i dagens värld.
5. Utöver arkitekt-, struktur- och landskapsplanering och planernas materiella förverkligande kommer byggnadskulturen också till uttryck i de processer som ingår i planeringen av byggnadsprojekt, infrastruktur, städer, byar och öppna landskap.
6. Byggnadskultur avser såväl detaljerade byggnadsmetoder som vittomfattande omstruktureringar och utvecklingslinjer, där traditionella och lokalt förankrade metoder förenas med nydanande teknik.

Vår vision av en högklassig byggnadskultur

7. Vi behöver snarast tillägna oss ett nytt och flexibelt sätt att förhålla oss till utformningen av våra bebyggda miljöer. Det bör förankras i kulturen och aktivt bidra till att stärka den sociala sammanhållningen, trygga en hållbar miljö och bidra till allas hälsa och välbefinnande. Detta är vad som avses med en högklassig byggnadskultur.
8. Utformningen av bebyggda miljöer, relationerna mellan ett objekt och den omgivande bebyggelsen och naturliga omgivningen, rummets sammanhållning, proportioner och material är faktorer som direkt påverkar vår livskvalitet. En högklassig byggnadskultur kommer därför till uttryck i tillämpningen av en medveten, genomtänkt planering och utformning av varje

byggnad och varje landskap, så att kulturella värden prioriteras framom kortsiktig ekonomisk nytta. En högklassig byggnadskultur uppfyller således inte endast funktionella, tekniska och ekonomiska krav, utan tillfredsställer också människors sociala och psykologiska behov.

9. Högklassig byggnadskultur är ett centralt inslag i vårt kulturarv. Hur vi idag nyttjar, upprätthåller och värnar vårt kulturarv är avgörande med tanke på den fortsatta utvecklingen av en högklassig byggnadskultur.

De samhällliga fördelarna med en högklassig byggnadskultur

10. En högklassig byggnadskultur stärker vår känsla för platsen. Att ge människor möjlighet att identifiera sig med den omgivande livsmiljön bidrar till ett inkluderande och solidariskt samhälle, motverkar diskriminering och radikalisering samt främjar integration och ett aktivt medborgarskap.

Detta gäller inte bara innerstäder och historiska miljöer, utan också varje aspekt av den europeiska livsmiljön, inklusive förorts- och landsbygdsmiljöer, byar, industriområden och infrastruktur.

11. En högklassig byggnadskultur skapar levande och mångformiga närmiljöer. Den ger upphov till bebyggda miljöer där samtida kulturella uttryck förenas med respekten för kulturarv. Den tillhandahåller hållbara levnadsförhållanden och stärker samhällets bärkraft genom att trygga tillgången till människovärdiga bostäder till ett skäligt pris som är tillgängliga för alla.
12. En högklassig byggnadskultur skyddar miljön. Den understöder hållbara transportsystem och en ansvarsfull markanvändning, fler och större gröna rum i städerna samt främjar hälsan och naturens mångfald
13. En högklassig byggnadskultur genererar ekonomiskt mervärde genom att skapa mer högklassiga och hållbara tillgångar samt goda förutsättningar för ekonomiskt välstånd i samhället. Den använder resurserna på ett hållbart sätt så att också kommande generationer får ta del av en positiv samhällslig och ekonomisk utveckling.

Mot en högklassig byggnadskultur

14. För en högklassig byggnadskultur krävs rätt balans mellan de kulturella, sociala, ekonomiska, miljömässiga och tekniska aspekterna på planering, utformning, byggande och flexibel återanvändning med det allmänna bästa för ögonen.
15. En högklassig byggnadskultur måste beaktas i lagstiftningen. Det centrala målet, en byggnadskultur där vårt kulturarv ingår och som genomgående håller hög kvalitet, måste göras förpliktande avseende alla aktiviteter som har rumsliga dimensioner. Detta kvalitetsvillkor bör iaktas i lika hög grad som ekonomiska eller tekniska intressen. Likaså bör de byggnadsnormer och -standarder som tillämpas harmoniera med dessa kvalitativa mål.
16. En högklassig byggnadskultur kan endast uppstå inom ramen för en tvärvetenskaplig dialog och sektorsöverskridande samarbeten mellan ansvariga politiker, behöriga myndigheter och experter

på olika nivåer. Eftersom det handlar om en kultur med kreativa, funktionella och sociala aspekter, bör företrädare för samtliga sektorer och professioner ha lika möjligheter att delta. Ett viktigt sätt att få fram hög kvalitet är tvärvetenskapliga planeringstävlingar som föregås av ingående diskussioner. En annan förutsättning för att uppnå en högklassig byggnadskultur är medverkan från civilsamhället och en upplyst och välinformerad allmänhet.

17. En högklassig byggnadskultur kräver satsningar på utbildning och upplysning för att få till stånd bättre beslut. Alla relevanta parter, såväl offentliga som privata, bär ansvar för att säkra kvaliteten på de bebyggda miljöer vi ger i arv till kommande generationer.

Vi understryker att byggnadskulturen är en gemensam tillgång som såväl regeringar, myndigheter som den privata sektorn har ansvar för och att det är viktigt att snarast öka allmänhetens förståelse för de kulturella, sociala, ekonomiska, miljömässiga och tekniska aspekter som står på spel, och

förbinder oss att

18. integrera och främja idéerna om och principerna för en högklassig byggnadskultur hos samtliga intressenter, inklusive övriga medlemmar i regeringen och den stora allmänheten, i synnerhet de unga, och att understryka de positiva effekterna för samhället på alla adekvata sätt som står till buds,
19. genomföra bättre politiska riktlinjer som fokuserar på byggnadskulturens kulturella dimension och visionen om en högklassig byggnadskultur som ett centralt politiskt mål,
20. understöda fortsatta initiativ och åtgärder som bidrar till att föra fram och att realisera visionen om en högklassig byggnadskultur;
21. uppmana samtliga relevanta intressenter, både offentliga och privata, att erkänna de positiva effekterna av en högklassig byggnadskultur på det allmänna bästa och att ta ansvar för att förverkliga den, i synnerhet i fråga om investeringar som hänför sig till byggnadskulturen.
22. uppmana andra delar av världen att erkänna värdet av högklassig byggnadskultur och involvera sig i processen,
23. mötas på nytt senast om tio år för att bedöma och reflektera över de framsteg som gjorts för att skapa en högklassig europeisk byggnadskultur.

Davos (Schweiz), den 22 januari 2018